

Dialogoplæg:

Behov for efteruddannelse i bibliotekssektoren

/ Maria Bruun og Karin Englev, maj 2026

Indledning

Bibliotekerne står midt i en periode med omfattende forandringer, hvor digitalisering, kunstig intelligens, nye læringsopgaver og en stigende mangfoldighed af brugere ændrer kravene til medarbejdernes faglighed. Samtidig rekrutteres flere medarbejdere uden klassisk bibliotekarisk baggrund, hvilket skaber et voksende behov for systematisk, fleksibel og praksisnær efteruddannelse. Formålet med dette oplæg er at etablere grundlaget for en dialog med professionshøjskolerne om udviklingen af et nationalt efteruddannelsesforløb for biblioteksmedarbejdere.

1. Teknologisk og kildekritisk kompetence

Ny teknologi – særligt generativ AI – ændrer borgernes informationsadfærd og deres forventninger til biblioteket som vejleder og garant for kvalitet. Medarbejderne skal kunne forklare, hvordan AI-modeller fungerer, hvilke datakilder de bygger på, og hvordan AI-genereret indhold adskiller sig fra traditionelle kilder. Der er behov for styrkede kompetencer i kildebevidsthed, herunder fake news.

2. Didaktik og undervisningsplanlægning

Bibliotekerne løfter i stigende grad undervisningsopgaver for folkeskoler og ungdomsuddannelser. Det kræver didaktisk forståelse, evnen til at udvikle læringsforløb til forskellige målgrupper og viden om, hvordan AI kan indgå i både planlægning og gennemførelse af undervisning.

3. Bibliotekariske kernefagligheder

Der ses et tydeligt behov for både opkvalificering af erfarne medarbejdere og introduktion for nye uden bibliotekarisk baggrund. De centrale behov omfatter: katalogisering, systemforståelse, samlingspleje, referenceinterview og forståelse for bibliotekets organisation og formål.

4. Data- og systemforståelse

Bibliotekerne arbejder i stigende grad datadrevet, men mange medarbejdere mangler viden om datastrukturer, statistik og algoritmer. Der er behov for at kunne analysere og formidle biblioteksdata og forstå systemer, der understøtter både drift og brugeroplevelse.

5. Kulturforståelse og historisk perspektiv

Biblioteket er en central kulturinstitution og demokratisk arena. Efteruddannelse bør derfor omfatte kulturforståelse, børne- og ungdomskultur, bibliotekshistorie og bibliotekernes samfundsrolle, samt indblik i bibliotekslandskabet og det omkringliggende samfund (kommune og stat).

Ønsker til fremtidige efteruddannelses tilbud

Sektoren efterspørger modulopbyggede forløb (evt. ECTS-givende), kombination af fysisk og digital undervisning, internater, faglige netværk og økonomisk tilgængelige tilbud. Der er særlig interesse for praksisnære forløb, der kombinerer grundfaglighed, teknologi, didaktik og mesterlære.

Invitation til samarbejde

BCF og DFFU ønsker pba. **bred biblioteksfaglig opbakning*** at indlede en dialog med uddannelsesinstitutioner om udvikling af et nationalt efteruddannelsesprogram. Vi ser et stort potentiale i at skabe et fleksibelt, sammenhængende og fremtidssikret uddannelses tilbud, der imødekommer både lokale og nationale behov. Vi ønsker derfor at mødes for at i første omgang drøfte muligheder og herefter om muligt - rammer, indhold og samarbejdsmodel.

***Danmarks Biblioteksforening, Tænk tanken Fremtidens Biblioteker, DM, GAEB m.fl.**